N°. 376. 1848.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 13 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 12 Julij.

Het X hoofdstuk is kort maar bondig. Het behelst 2 artikelen: één over het onderwijs, één over het armwezen; daarmede zijn beide onderwerpen afgehandeld. Het is blijkbaar dat men de hoofdindeeling der bestaande grondwet heeft willen behouden, als historischen grond onzer constitutieve wetgeving, anders zouden deze twee artikelen van het X hoofdstuk met die van het zesde hoofdstuk kunne plaats hebben moeten vinden onder de algemeene bepalingen van het eerste.

Het is onnoodig iets verder over de vrijheid van onderwijs te zeggen. Het vraagpunt is van alle zijden en nog laatstelijk door den heer Groen van Prinsterer zoo overtuigend toegelicht, dat nog alleen blinde voor ingenomenheid met eigen inzigten of belangen in staat kan zijn, om tegen die vrijheid te ijveren.

De gebeurtenissen, die wij in Europa met angstige blikken aanschouwen, moeten daarenboven het bewijs leveren, hoe noodzakelijk het is, dat de jeugd, en als het te vinden is, ook nog de ouderen vooral godsdienstig worden onderwezen. Men wijst daarvoor de kerk aan. Zij is niet voldoende. Gelijk het geheele leven moet zijn ingerigt naar de beginselen van het Christendom, en de maatschappij op geene andere beginselen rusten kan, hoe wil men dan het godsdienstig onderwijs alléén naar de kerk verwijzen, waar men in alle geval hoogstens een klein uurtje van den dag zal kunnen leeren, terwijl al de overige uren van den dag zullen worden besteed aan handelingen en leering vreemd aan het Christendom. Is het mogelijk op die wijze het Christendom zoo in het hart der kinderen te vestigen, dat voor het gansche leven daarin de rigtsnoer van alle daden wordt gevonden? Het is eene ongerijmdheid zulks te veronderstellen. Indien men een kind wezenlijk godsdienstig vormen wil, dan behoort het gansche onderwijs een christelijken grondslag te hebben, en van het Christendom doortrokken te zijn, opdat het leve in eene atmospheer van positieven godsdienstzin en daarmede worde gevoed.

Een onderwijs, dat niet op de strenge beginselen van eene veropenbaarde geloofsleer rust, kan in onze tijden niet dan schadelijk zijn. Kennis opent de gelegenheid, om veel te benijden, als niet het hart door de godsdienst heeft geleerd zijne kwade neigingen te bedwingen. Het pauperisme, waarvoor men zoo te regt beducht begint te worden, wat moet daar van groeijen, indien de godsdienst aan de gegoeden niet beveelt meer liefdadig, aan de armen niet gebiedt meer onderworpen in hun lot te zijn? En hoe zullen zij den fieren hals buigen onder den ondragelijken last der armoede, als zij, in ongodsdienstige onverschilligheid opgevoed, slechts hebben geleerd het kwaad in te zuigen, dat eene verleidelijke pers haar dagelijks met volle teugen te drinken aanbiedt?

Welke zielskracht is er voor de behoeftige menigte niet noodig, om, als zij lijdend is, terwijl anderen in weelde baden, het oor niet te leenen aan volksmenners, die haar toeroepen, dat alle menschen gelijk zijn, en daarom de rijkdom eene onregtvaardigheid is, die den behoeftige het brood ontsteelt? En waar zal hij die zielskracht putten, om in dagelijksch kwellend lijden zoo groote dagelijksche beproeving te wederstaan? Het is onmogelijk die buiten de veropenbaring te vinden; omdat zij alleen den mensch leert, dat hij een gevallen wezen is, 't welk in dit leven niet bevrediging van hartstogten, maar wel lijden zoeken moet, om zich een weg te kunnen banen naar het eeuwig leven, waar God vergelding zal schenken voor hetgene hier met geduld is gedragen.

Maar onderwijst men de menigte, dat is, leert men haar behoeften kennen, die zij niet kan bevredigen, en leeraart men haar, dat alle menschen gelijk zijn, zonder dat haar een godsdienstigen band wordt gegeven, die bij haar tot in het merg is geworteld, wat zullen er de gevolgen van zijn? Men werpe de oogen op Parijs, op Berlijn, op Weenen? Dat de hoofdsteden antwoorden, welk een ontembare haat de behoeftigen tegen de gegoeden heeft opgezet! En ligt er op den bodem van onzen maatschappij ook niet iets, waarvoor wij kunnen te vreezen hebben?

Dat men toch de zoo vreesselijke lessen van den dag niet onbenut late voorbijgaan. Dat men iedere gezindheid vrijheid late, om hare bevolking godsdienstig op te voeden. Het is meer dan tijd, dat men daaraan beginne.

Men schrijft ons uit Zuid-Holland: »Den 9 Junij ll. overleed te Wassenaar, 2e school-district van Zuid-Holland, F. van der Veen, openbaar onderwijzer in die gemeente. Wij vernemen van de daardoor ontstane vacature de volgende bijzonderheden, waardig om in de gedenkschriften van het monopolie eene eerste plaats te bekleeden.

Reeds 30 jaren lang zuchtten de Katholijken van die gemeente, (en men weet dat hun getal dat der Protestanten verre weg overtreft) onder den dwang, om hunne kinderen door iemand te doen onderwijzen, die niet van hunne gezindte was. Wij willen daarmede niet zeggen, dat de overledene of door woorden of door daden blijken van vijandigheid heeft gegeven: hij ruste in vrede! — maar de Katholijken verlangden een onderwijzer, bekwaam en geschikt om hunne kinderen naar hunne godsdienstige overtuiging te onderwijzen. Op den 9 Junij stierf van der Veen en zij koesterden de hoop, dat nu eerlang aan hun regtmatig verlangen zoude voldaan worden. Maar ja wel, spoedig bleek het, dat zij hunne rekening buiten den waard gemaakt hadden en dat er tusschen den eigenaar der heerlijkheid, den burgemeester en den schoolopziener Matthijs Siegenbeek eene soort van verbond gesloten was, om de vacature niet door het houden van een vergelijkend examen, maar door het verleenen van dispensatie te vervullen. Waarom? omdat er een protegé in den omtrek aanwezig was, dien men zeker niet bekwaam achtte om in eenen wedstrijd den prijs te behalen. Men scheen ook voor Katholijke aspiranten bang te zijn geweest, want ware dit toch het geval niet, waarom dan niet rond en ruiterlijk, als het regtschapen mannen betaamt, een berigt in de *Nieuwe Bijdragen* geplaatst, en niet alleen het kon. besluit van 14 Maart 1814, maar ook dat van 2 Januarij 1842 nageleefd? Maar zoo heeft men altijd uitvlugten gezocht om de Katholijken te weren; wanneer voor een Katholijk dispensatie verzocht werd, dan moest en zou er een vergelijkend examen gehouden worden, en.... hij kreeg de minste streepjes: ergo deugde hij niet. Wanneer, zoo als hier het geval is, de Katholijken van verlangen brandden om met de gaven, welke hun geschonken zijn, te woekeren en naar den palmtak te dingen, dan heeft men, zoo het schijnt, eên bekwamer en geschikter persoon gevonden: ergo deugen zij nog niet. In het eerste geval zou denkelijk de schoolopziener met het besluit van 1814 als met eene *wet* voor den dag gekomen zijn — nu zweeg hij en berustte in de gedane keuze, ofschoon toch het arrest van den Hoogen Raad wel kennende. Ten minste behoorde hij dat te kennen.

Men denke echter niet, dat de inwoners van Wassenaar alles maar zoo lijdelijk hebben aangezien, wel neen! de aanvrage van het gemeentebestuur werd opgevolgd door het verzoek om geen dispensatie te verleenen, en het kon. besluit in toepassing te doen brengen. Wij voor ons maken daaruit twee gevolgtrekkingen, en wel: 1°. dat de leden der gemeente zich met de gedane keuze niet vereenigen, en 2°. dat zij aan de zaak haren wettigen (?) loop willen geven; het is een bewijs van cordaatheid en liefde voor regt.

Wij twijfelen er niet aan, of Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken zal die op prijs weten te schatten.

Zouden er, vragen wij ten slotte, bij *vrijheid van onderwijs* wel ooit zulke botsingen plaats grijpen? — De tegenstanders dier vrijheid mogen er zich door overtuigen, hoezeer het monopolie in staat is, de rust en verdraagzaamheid te storen, daar partijen elkander nu eerst regt hebben leeren kennen; het *feit* bewijst meer dan alle argumentatiën.

Aan eenen particulieren brief van den wel-eerw. heer Putman, pastoor van St. Rosa op Curaçao, ontleenen wij het volgende belangrijke berigt:

Wij zijn God lof den 25 Mei behouden en wel hier op St. Thomas gearriveerd. Toen wij voor de baai van St. Thomas waren, ging de kapitein met de boot aan wal, en liet het schip buiten kruisen. Zoodra hij in den mond van de baai was, zond het Deensche oorlogschip dat hier in de haven ligt twee booten af, de eene bragt den kapitein met zijne beide matrozen aan boord van het oorlogschip en de andere sterk bemand roeide op ons aan: wij zagen toen al dadelijk dat zij plan hadden ons in te pakken. Zij kwamen ons op zij en als met een tooverslag sprongen twaalf kerels met de blanke sabel in de vuist op ons schip, en namen in naam des konings van Denemarken bezit van hetzelve. Onzen matrozen werden de touwen uit de handen genomen, en de luitenant die de Deensche matrozen aanvoerde nam het kommando van het schip over en liet koers houden om in de baai voor anker te gaan. In het begin wilde de luitenant volstrekt niet met mij spreken en zeide niets anders dan dat de koning van Denemarken bezit nam van ons schip. Toen alles een weinig van de eerste schrik bekomen en die luitenant wat bedaard was, vroeg ik hem zeer beleefd of hij wel wist dat wij volstrekt niet de *Pruissische* vlag, maar de *Kniphuizer* vlag voerden, ik zeide hem dat wij allen Hollanders waren enz. enz. Toen begonnen den man de oogen open te gaan, hij kende noch de *Kniphuizer* vlag noch de onze, en toen ik hem dan uitdrukkelijk verzocht om ons maar in de baai voor anker te brengen en de zaak door den gouverneur te doen onderzoeken, begon hij zigtbaar verlegen te worden, vroeg wel duizendmaal verschooning, gaf dadelijk aan zijne manschappen bevel het schip te verlaten en zij dropen af. Een paar uren later kwam onze kapitein aan boord en gaf order om in de baai van St. Thomas voor anker te gaan. Eenigen uren daarna stapten wij behouden aan wal. Hier op St. Thomas is alles rustig.

St. Thomas, 31 Mei 1848.

Gisteren heeft te Zwolle de benoeming plaats gehad, van de Leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De beide aftredende leden Mr. W. H. Cost Jordens en Jhr. C. M Storm van 's Gravesande werden met groote meerderheid herkozen.

Eergisteren werden in de zitting der Provinciale Staten van Zuid-Holland ter tafel gebragt de geboorteacten der Heeren Thorbecke en Timmers Verhoeven, die beide bij de verkiezing evenveel stemmen hadden verkregen. Daaruit bleek dat de Heer Thorbecke geboren is in 1798 en de Heer Timmers Verhoeven in 1802. Zoodat de heer Thorbecke de voorkeur had en in plaats van den heer Timmers Verhoeven tot lid der Staten-Generaal is benoemd.

De verkiezingen van Leden der Tweede Kamer thans afgeloopen zijnde, zijn wij in staat daarvan het volgende resultaat mede te deelen:

Noord-Braband.		Jhr. L. J. B. van Sasse van IJsselt.	*herkozen.*
	Voor	Mr. P Gouverneur, Mr. L. D. Storm.	
Gelderland.		Mr. M. J. de Man.	*herkozen.*
	Voor	Mr. B. Scheers van Harencarspel, Mr. F. S. op ten Noort.	
Noord-Holland.		Mr. G. van Leeuwen.	*herkozen.*
		Jhr. D. Hooft Jbz.	*herkozen.*
		Mr. Joh. Enschedé.	*herkozen.*
Zuid Holland.		C. B. Nederburgh.	*herkozen.*
		Jhr. Baron van Hoogelanden.	*herkozen.*
		A. van Rijckevorsel, Hz.	*herkozen.*
	Voor	Mr. L. C. Luzac, A. baron Makay.	
	Voor	Mr. P. Timmers Verhoeven, Mr. J. R. Thorbecke.	
Utrecht.	Voor	Dr. H. Menso, J. D. C. C. W. baron d'Ablaing van Giessenburg	
Zeeland.		Mr. J. F. Bijleveld.	*herkozen.*
Overijssel.		Jhr. C. M. Storm van 's Gravesande.	*herkozen.*
		Mr. W. H. Cost Jordens.	*herkozen.*
Groningen.	Voor	Mr. C. Star Busman, Mr. Arn. Oudeman.	
Vriesland.	Voor	Mr. A. Telting, Mr. B. Albarda.	
Drenthe.	Voor	deze provincie viel dit jaar geene herkiezing te doen.	
Limburg.	Voor	L. F. H. Beerenbrock, Mr. H. Geradts.	

Van de 19 aftredende leden zijn ditmaal alzoo 11 *her-*

kozen; 8 nieuwe leden zijn benoemd, als: Een voor Noord-Braband, Een voor Gelderland, Twee voor Zuid-Holland, Een voor Utrecht, Een voor Groningen, Een voor Vriesland en Een voor Limburg. — Zij zijn de heeren: Mr. L. D. Storm, Mr. F. S. Op ten Noort, A. baron Makay, Mr. J. R. Thorbecke, J. D. C. C W. baron d'Ablaing van Giessenburg, Mr. A. Oudeman, Mr. B. Albarda en Mr. H. Geraedts.

Bij koninklijk besluit van den 1 Julij 1848, N°. 33. is aan den gewezen minister van Justitie jhr. Mr. M. W. de Jonge van Campens Nieuwland een pensioen verleend van ƒ4541 's jaars, op grond van art. 43 in verband met art. 11 der wet op de burgerlijke pensioenen, van den 9 Mei 1846 (*Staatsblad*) N°. 24).

's GRAVENHAGE, 11 Julij. Gelijk bereids heden gedurende en na afloop der zitting kortelijk is gemeld, zijn de discussiën gevoerd en ten einde gebragt omtrent het wetsontwerp tot afschaffing der straffen van geesseling en brandmerk.

Uit het algemeen verslag der Commissie van rapporteurs was reeds gebleken dat die voordragt in de afdeelingen weinig bijval had gevonden en dat de groote meerderheid het zeer bedenkelijk achtte, om op de voorgestelde wijze, door eene partiële verandering, in te grijpen op het geheele nog bestaande strafstelsel.

Die tegenstand werd heden meer uitvoerig door onderscheidene sprekers gemotiveerd doch door anderen werd het ontwerp verdedigd.

De wet werd *aangenomen* met 30 tegen 21 stemmen en wij achten het belangrijk om hier te laten volgen den hoofdzakelijken inhoud der geïmproviseerde en indrukwekkende rede van den Minister Donker Curtius, welke de aanneming der voordragt is vooraf gegaan.

Z. Exc. ving aan met de algemeene opmerking, dat elke straf, welke niet volstrekt noodzakelijk is, kwaad sticht en niet spoedig genoeg kan worden afgeschaft. Wanneer die overtuiging bestaat, dan is het ook pligt, om tot de afschaffing van zoodanige straffen onverwijld over te gaan. Is dit in het algemeen waar, nog meer geldt dit de lijfstraffen, waarover thans gehandeld wordt.

Reeds in het afgetrokkene is het beneden de waardigheid der maatschappij en de zedelijkheid om hem, die haar beleedigd maar die de maatschappij in handen heeft en daardoor voor het vervolg onschadelijk maakt, door lijfstraffelijke pijnigingen te folteren. Zelfverdediging toch is de hoofdgrond van alle straffen; maar die wordt reeds dadelijk bevredigd, als men den misdadiger onschadelijk heeft gemaakt. Z. Exc. vraagt het als men, buiten de maatschappij, zijn vijand, die het er op toelegde, om kwaad te berokkenen, in handen heeft; als men hem heeft opgesloten in een kerker, hoe men dan over den man zou denken, die zijn onschadelijk gemaakte belager, na eenigen tijd ligchamelijk zou gaan kastijden met geeselslagen en gloeijende ijzers? En toch dat is de daad der maatschappij die den man, dien men in hechtenis neemt en teregt heeft gesteld, met roeden geesselt en met heete ijzers brandmerkt. — Die daad, ze kan niet verdedigd worden, door het beweerde gebrekkige van het afschrikkings-stelsel. Dat stelsel komt toch daarop neder, om anderen van de misdaad af te schrikken. En daarvoor moet de onschadelijk gemaakte ligchamelijk gepijnigd worden. Van waar dit regt der maatschappij, om zonder doel te pijnigen tot voorbeeld van anderen? Neen, dat is en blijft eene onzedelijke daad, hoe lang ze ook in gebruik en in praktijk moge zijn geweest, en van daar dat de regering de afschaffing er van, uit volle overtuiging, voorstelt.

Maar bovendien, wat is er van de afschrikkings-theorie? Wien schrikt men af? De vreesachtige? Hij is reeds genoeg afgeschrikt door de langdurige gevangenisstraf of vrijheidsberooving, die hij weet dat hem treffen zal. Den moedigen man? Geenszins, deze is volstrekt niet beducht voor oogenblikkelijke pijn, wanneer hij de volvoering van zijn opzet beoogt.

Maar, afgescheiden daarvan, wat hebben de ligchamelijke straffen uitgewerkt? Dit is eene vraag, die hier vooral in aanmerking komt. Z. Exc. zal niet gewagen van al de wreede straffen, die sedert jaren zijn uitgevonden De regel daarbij was dat bij herhaling van misdrijf de straf steeds strenger en strenger moest worden. Inderdaad droevig zijn de uitkomsten geweest van dat verfijnde pijnigingstelsel. Z. Ex. behoeft niet op te klimmen tot veel vroegeren tijd, maar hij wijst slechts op het radbraken, het blakeren en de galgenvelden! Was er toen *meer* veiligheid in de maatschappij dan nu? Integendeel. Er was minder, veel minder veiligheid, en al die afschrikwekkende straffen hebben in der tijd de maatschappij niet kunnen zuiveren van benden gaauwdieven die haar bestookten. Die straffen nu zijn allengs verdwenen, en is toen de veiligheid *verminderd?* wederom moet Z. Ex. die vraag ontkennend beantwoorden; integendeel de misdaden zijn verminderd. Wil men een frappant voorbeeld? Vóór de invoering der Fransche wet werd de veedieverij met den *dood* gestraft. Bij die invoering werd die straf veranderd in de ligtste der crimineele straffen, de reclusie. Toen zeiden onze criminalisten dat het gedaan was met de veiligheid; nu bestond er geen twijfel meer of al het vee zou worden geroofd. En desniettemin is het gevolg der veel verzachtte straf geweest dat de gevallen eerder zijn afgenomen dan vermenigvuldigd.

Er is nog meer. Sedert tien jaren is de uitvoering der geesselstraf aanmerkelijk verminderd, omdat de Hooge Raad meest altijd aan den Koning adviseert tot de niet uitvoering dier straf. Onder Z. Ex.'s ambtsvoorganger is, wel is waar niet altijd dat voordeelig advies gevolgd, maar sedert Z. Ex. aan het hoofd van het departement van justitie geplaatst is, is die uitvoering weder afgenomen. Z. Exc. heeft berekend de gevallen waarin de Hooge Raad had geadviseerd tot *niet* uitvoering en er naast gelegd de gevallen van toepassing en toen heeft Z. Exc. het onderscheid der culpabiliteit zoo gering gevonden dat hij zich niet bezwaard heeft geacht, Z. M. aan te raden die vertooningen niet te doen plaats hebben.

En nu sedert de drie maanden dat Z. Exc. aan het bestuur is de brandijzers liggen te verroesten, is nu de veiligheid van personen en goederen ingekort of verminderd? Zijn de misdaden vermenigvuldigd? Z. Exc. kan de verzekering afleggen, dat er nooit een tijdperk is geweest in hetwelk minder misdrijven zijn gepleegd dan in de laatste drie maanden! De gevolgtrekking daaruit te maken, is deze: dat het *niet* geesselen en brandmerken geenszins de rust der maatschappij bedreigt.

Er is meer; als men terugziet eerst op alle vroeger bestaan hebbende straffen; als men vervolgens ziet dat langzamerhand die straffen zijn verminderd; als men verder let dat de uitvoering der geesselstraf sedert 10 jaren meer zeldzaam is geworden en dat zij in de laatste drie maanden geheel is uitgewischt, en wij vinden dan in stede van afneming, toeneming van veiligheid en zekerheid van persoon en goederen, dan moet in de redenering van hen, die het behoud dier straffen volstrekt willen, klaarblijkelijk eene fout liggen, vermits zij toch de ondervinding tegen zich hebben dat naar mate die zware straffen zijn afgeschaft, ook de misdaad is verminderd.

Er heeft zich ook nog een ander verschijnsel opgedaan; hier is het de aangerande die den in handen der justitie geleverde zoekt te verligten, om de verantwoordelijkheid der zware straffen niet op zich te laden; däár zijn het de getuigen die zich in alle bogten wringen om den beschuldigde toch niet te bezwaren, en ginds is het de regter zelf, die door medelijden en door het schrikkelijke der straf bewogen, eene mindere uitspreekt, zoodat dikwerf het bestaan der gruwelijke straffen, werkelijk leidt tot straffeloosheid!

Neen, het is niet een ongepast medelijden met den boosdoener dat de Regering geleid heeft tot de voordragt; maar het is veeleer in het belang der *orde* dat zij de afschaffing vraagt. Zoo die orde ooit werd aangerand of geschonden, Z. Exc. zal niet terugdeinzen om krachtige maatregelen tot hare handhaving te nemen. Zij zal die evenwel niet zoeken in de gestrengheid der straf, maar in de kracht der uitvoerende magt. Z. Exc. zou in dat geval aan de vertegenwoordiging durven vragen afwijking van de gewone wet ten einde de schuldigen te treffen en hij gelooft dat op dien voet de orde beter beveiligd zal zijn dan door de instandhouding van gruwelijke straffen.

Men heeft er van gewaagd dat pogingen tot opstand of omverwerping van het gezag strengelijk behoorden gestraft te worden Z. Exc. is van hetzelfde gevoelen; en toch heeft hij gemeend in de tegenwoordige omstandigheden wel gedaan te hebben te adviseren tot het verleenen van gratie der schavotstraf van eenige beschuldigden, ten einde juist te verhoeden het op de been komen der massa's, die welligt van die groote oploopen gebruik zouden wenschen te maken om hunne vrienden of medestanders te hulp te komen.

Hoe meer achting men onze natie toedraagt, hoe meer pligt het is die gruwelijke straffen van geesseling en brandmerk af te schaffen. Hoe! alleen hier te lande zou men, zonder die straffen, geen middel bezitten voor de zekerheid van personen en goederen? Z. Exc. zal dit denkbeeld nimmer aankleven.

En, buitendien, hoe wordt die straf dan nog toegepast? Gelijkmatig? Volstrekt niet: In de eene provincie is men er gestreng mede; in de andere minder; het is reeds gezegd, op vrouwen in het geheel niet. En dan wete men ook, dat de gevolgen der uitvoering soms onberekenbaar zijn; ze hangen immers geheel af van den physieken toestand van den persoon, die ze ondergaat, en dikwerf weet men niet, bij het uitspreken der geesselstraf, of men niet heeft uitgesproken de straffe des doods, daar menigeen niet bestand is tegen het ondergaan dier ligchamelijke tuchtiging.

Z. Ex. gaat alsnu meer bepaald over tot de adstructie van het voorstel van wet.

Het denkbeeld dat de voorgedragen afschaffing bevorderlijk moet zijn tot den geleidelijken overgang van het bestaande afschrikkingstelsel tot het verbeterde stelsel, dit is de grondslag geweest der voordragt. Ieder zal toch toestemmen, dat een geleidelijke overgang in alles noodzakelijk is. Van het stelsel van beschermende regten in eens over te gaan tot vrijen handel kan niet raadzaam zijn. Van een stapsgewijs vervoer op eenmaal tot een vervoermiddel, waarbij het vliegen tot grondslag ligt, over te gaan, zou evenzeer ondoelmatig zijn. Evenzoo is het ook met de schavotstraffen tot het penitentiair stelsel, en liever zou Z. Exc. in dit opzigt iets minder *sijstematisch* te werk gaan dan een absurde overgang in de hand te werken.

Z. Ex. doet opmerken, dat er nog meer is, dat, bij de beschouwing van den toestand der zaak verdient in aanmerking te worden genomen. Toen hij namelijk tot het ministerie van justitie geroepen werd, vond hij daar eene wet aangenomen en in gereedheid waarbij het penitentiair stelsel wordt aangenomen en alle de schavotstraffen geheel worden afgeschaft. Van eenen anderen kant bevond hij, dat er maatregelen van administrativen aard waren uitgeschreven, die ten doel hadden in de gevangenissen inwendig verbeteringen in te voeren en ze langzamerhand tot het cellulaire stelsel in gereedheid te brengen. Reeds wordt er zelfs te Amsterdam eene cellulaire gevangenis opgerigt. Eindelijk vindt hij de gevangenissen opgepropt vol, ten gevolge van veelvuldige in de laatste jaren opgelegde kortstondige gevangenisstraffen. In dien staat van zaken stelde hij zich dadelijk de vraag voor, hoe het mogelijk zou wezen, de kostbare combinatiën der gevangenissen te verminderen, zonder daardoor eenig kwaad aan de maatschappij te berokkenen want wil men wezenlijk het stelsel van bezuiniging algemeen doelmatig invoeren, dan moet elk hoofd van zijn departement minister van finantiën wezen. Hij ging derhalve na, hoe het kwam dat de gevangenissen zoo opgepropt vol waren en ras bespeurde hij, dat dit toe te schrijven was, dat zich daarin vele veroordeelden wegens kleine misdaden bevonden, het gevolg der omstandigheden van de laatste jaren. Maar evenzeer als in de drie laatste maanden, blijkens de ontvangene officiëele berigten, minder misdaden gepleegd zijn, was ook gedurende datzelfde tijdstip, dat getal gevangenen zeer aanmerkelijk verminderd en had men allerwege eene behoorlijke ruimte erlangd. Z Ex. had het uit dien hoofde thans allezins raadzaam beschouwd, om een overgangsstelsel in te voeren. In alle de gevangenissen heeft men op min of meer ruimere wijze, een aanvang gemaakt met de invoering van het cellulaire gevangenisstelsel. Reeds zijn de gevangenen aldaar in verschillende klassen verdeeld. Reeds worden er op onderscheidene wijzen behandeld. Reeds heeft alzoo de administratie die gradatie in de gevangenisstraf daargesteld, welke de proc.-generaal van Noord-Holland, bij eene ter zijde stelling van het besluit van December 1814 wenscht ingevoerd en toegepast te zien. een arrest moet een veroordeelde, worden opgenomen in rasp-, tucht- of werkhuis Opsluiting, straf is het doel, dat mag en moet niet uit het oog worden verloren. Met oogmerk worden de kwaadwilligsten, de slechtsten, de dorvensten reeds nu cellulair opgesloten en wel in zoodanig verblijven, die volstrekt niet van dien aard zijn, dat de uit de mindere standen die, gelijk in het algemeen verwordt aangevoerd, boven zijne eigene woning zal verkiezen. En wil men nu weten hoe die zwaarste gevangenen worden behandeld? Het zware, maar wel verdiende lot, dat dem is dit: zij worden in afzonderlijke cellen opgesloten; het strekste stilzwijgen wordt hem opgelegd; wordt hem beweging veroorloofd, het is geheel afzonderlijk, zonder gezelschap eenig medegevangene; zij mogen nooit eenig bezoek ontvangen, alle correspondentie is hun verboden; geen brief mogen zij schrijven, geen regel schrift ontvangen.

Ook hij, minister heeft de *bagnes* op wier gestrengheid men gewezen heeft, bezocht, doch hij durft gerust te verzekeren, dat het lot van den zwaarst behandelde in de bagnes minder zwaar is dan de gevangenen van de eerste klasse wier lot zoo even door den minister werd geschetst. De gevangenen der tweede klasse hebben eenige meerdere vrijheid en zoo klimt dit langzamerhand op. Het blijkt hieruit dat het penitentiair stelsel wordt ingevoerd en die gradatie de gevangenisstraf wordt tot stand gebragt, waarvan gerende deze beraadslagingen zoo zeer werd gesprok

Z. Exc. herinnert nu dat door de wetgeving reeds be is, dat alle schavotstraffen, uitgezonderd de doodstraf zullen worden afgeschaft en het penitentiaire stelsel zal worden gevoerd.

Maar het is eene waarheid, dat men het over de g werking van dat stelsel zoo algemeen nog niet volkomen is. Dat geheele stelsel zal derhalve nog maar eene proef Zij zal hoogst aanzienlijke kosten vorderen. Ook uit dat punt zou het derhalve zeer te betreuren zijn, indien de ging mislukte. Alvorens tot het doen dier uitgaven over gaan, wenschen velen eenig zekerheid voor den goeden slag dier proeve te hebben. Het is juist daartoe, dat thans de gelegenheid aanbiedt. Mogt het onverhoopt blijken, dat de afschaffing nadeelig werkte welnu brand en geesselroeden zijn spoedig weder aangeschaft en her maar is eenmaal het penitentiair stelsel ingevoerd, gevangenissen daarnaar ingerigt, en de proef mogt mislukken dan zullen er schatten verslonden en verloren zijn. Het dit dat het ministerie niet op zijne verantwoordelijkheid gemeend te mogen of te moeten nemen, de verantwoordelijkheid daarvan ruste thans geheel op deze Kamer thans de lijfstraffen moeten behouden worden, en indien het penitentiair stelsel wordt ingevoerd en het mogt mis ken, dan zal de verantwoordelijkheid der gevolgen, deelen, der schokken, die daaruit zouden kunnen spruiten, niet op de ministers maar op de Kamers komen.

Ziedaar dan de redenen blootgelegd, die hem, minister, hebben geleid tot het doen van het tegenwoordig voorstel. In daad hij mag het niet ontveinzen, dat het hem heeft bevreemd dat in deze Kamer een afgevaardigde uit Utrecht eene van apologie heeft geleverd van het geesselbesluit van en dat hij daarin een stelsel heeft kunnen vinden, alle regtsgeleerden gedurende 35 jaren daarin te vergeefs hebben gezocht. Kan het een stelsel genoemd worden om het beeld te bezigen, dat door dien spreker werd bijgebragt, dat de minister thans omkeeert, dat een huisbediende eenen kleinen diefstal pleegt, met 10 jaren gevangenis en geesseling kan worden gestraft, terwijl de straatroover, de inbreker, met het zwaard over het hoofd en tuchtiging zou kunnen worden gestraft? Z. Exc. vermeent integendeel, dat er meer stelsel te vinden is, wanneer elke daad, naarmate van hare zwaarte met langer of korter gevangenisstraf met zachter of harder toepassing worde bestraft. Het is wel waar, ook in den Franschen *Code Pénal* was een stelsel, maar men zal moeten toegeven, dat die Code van al de Fransche wetboeken den minsten lof verdient, en dat zelfs de Fransche wetgever daarvan zoo zeer doordrongen is geweest, dat onderscheidene gelegenheden verschillende lappen daarop legd Men herinnere zich voorts de misdaad van valschheid wis eene der onzedelijkste en gevaarlijkste misdaden. intusschen bij de toepassing der strafwet dikwerf noodzakelijk den aard der valschheid na te gaan. Veeltijds is het moeijelijk te bepalen, waar het wezenlijke crimen falsum kan worden te bestaan, te beginnen of te eindigen. En overal in de code wordt als algemeene regel op de valsch de straf van het brandmerk opgelegd en voorgeschreven.

Z. Exc hoopt de vergadering overtuigd te hebben, zonder gevaar tot de aanneming van dit ontwerp zal besluiten Men vreest wel, dat er thans een zachter straf zal worden ingevoerd, dan later het geval zal wezen invoering van het cellulaire stelsel. Maar levert dit reden op, om de gruwelijke en wreedaardige straf geeselen en het brandmerk te behouden, om straffen den die nutteloos zijn endie men volstrekt niet behoeft zekering en handhaving van de regten der maatschappij

Even zoo zou men kunnen zeggen, dat het cellulaire strenger en zwaarder is, dan eenige andere straf, die of later afgeschaft is, of zal worden. Heeft dit den teruggehouden, of zal hem dit afschrikken, om die af te schaffen? Het gaat intusschen zeer wel zamen, cellulaire stelsel zwaarder is, dan eenige andere straf, zij toch menschelijker is Doch wat daarvan ook zij in het midden gelaten of men later eene harder of eene straf zal toepassen, het is voor de eer der natie, voor onzer regterlijke magt, uit naam der geregtigheid uit der zedelijkheid, uit het oogpunt der voorzigtigheid, in lang van den Staat en uit naam der menschheid, dat aandringt op de aanneming dezer proef, die als eene baak kan worden aangemerkt op den weg, die naar de ring van het aangenomen penitentiair stelsel leiden kan

De daarop gevolgde stemming was aldus.

Voor, de heeren: Nederburgh, Romme, van Dam Isselt, Storm van 's Gravesande, de Jonk van Beek en van Heloma, Schooneveld, van Rijckevorsel, de Man, mers Verhoeven, Gevers, Weichs de Wenne, van Ros Corneli, de Monchy, Anemaet, Cost Jordens, Wi Egter, Verwey Mejan, Kien, Mutsaers, Opperdoes, Al